

Ökoiskola pályázati beszámoló 2005–2008

Az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola hároméves ökoiskolai tevékenységének bemutatása

Ökotábor

A tábort tizenhatodik éve szervezzük meg. Célunk, hogy a közös tevékenység során hozzájáruljunk ahhoz, hogy a gyerekek tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké váljanak. A táborban az adott terület komplex megfigyelésére törekszünk. A szemléletformálás érdekében fontos a komplex természetvizsgálatok eredményeinek sokoldalú feldolgozása, értelmezése. Minthogy nem minden nap azonosak a feladatok, ezért esténként minden csoport beszámol az általa elvégzett munkáról. Az egyes szakterületek vezetői úgy építik fel a tábori munkát, hogy a tábor végére mindenki számára teljes kép alakuljon ki a vizsgált területről.

Nomád tábor

Nomád tábornak olyan önellátó sátoztábort nevezünk, melyet lakott településtől messze, egy nagy, összefüggő erdőség tisztásán állítunk fel, és amely semmiféle közművel, műtárggyal nincs ellátva. Kilenc éve a kilencedik évfolyamos osztályok az utolsó tanítási hetek egyikét (nyolc éve a pedagógiai program részeként) nomád táborban töltik. Olyan téma köré szervezzük a nomád tábort, amely egy kis elvonulást igényel, egymásra figyelmet követel a gyerekektől, és összhangba hozható a természeti környezet tiszteletben tartásával.

Minden évben több osztályban van nyári kenutábor és/ vagy kerékpártúra.

Iskolanap

A 2007/2008-as tanévben kilencedik alkalommal rendeztük meg az iskolanapot. Minden évben választottunk egy témát, ehhez igazítottuk a feladatokat. Az évfolyamok különböző helyszínekről indulnak útnak, és ugyanarra a helyre érkeznek. Minden útvonalon három állomás van, ezeken a gyerekek feladatokat kapnak: komolyat, játékosat, kreatívat, sportosat. Az állomások feladatait az egyes szaktárgyi munkaközösségek, az ún. útvonal feladatokat a környezettan tanár szakos hallgatók állítják össze.

Hulladék- és papírgyűjtés

Hosszú évek óta a diákok bármikor behozhatják az iskolába a használt elemeket, alumíniumot, és a konyhai használt olajat. Tíz éve ősszel és tavasszal papírgyűjtést szervezünk. Az összegyűjtött papír mennyisége évente 18-20 tonna. Rendszeresen használjuk az ún. féloldalas papírokat az irodai munkában, a fénymásolásoknál, dolgozatok írásához, iratásához. Víztakarékos csapokat szereltettünk fel a korábbi átépítések során

az új mosdókban és öltözőkben. A tanórai munkák során keletkező vegyszereket hivatalos úton elszállíttatjuk. A takarításhoz foszfátmentes tisztítószeret használunk.

A „Környezetvédelem hidakat épít”

A német IZOP Institut GmbH. (pedagógiai módszertani intézet) és a DBU – Deutsche Bundestiftung Umwelt (Német Szövetségi Környezetvédelmi Alapítvány) szervezésében és az utóbbi finanszírozásával, továbbá a résztvevő országok köztársasági elnökeinek – így Sólyom Lászlónak – fővédnökségével iskolánk egy-egy diákcsoportja négy éven keresztül (2004-2008) részt vehetett az Umwelt baut Brücken (a Környezetvédelem hidakat épít) elnevezésű nemzetközi környezetvédelmi témájú és újságírói gyakorlattal összekötött diákcsere programban.

Ökoparlament

Az Ökopannon Kht szervezésében 2004-től veszünk részt az ifjúsági ökoparlament hazai és nemzetközi ülésein. A diákok 3-5 fős csapatokban hónapokon keresztül méréseket végeztek, vizsgáldtak. Eredményeiket, tapasztalataikat egymás között megvitatták, majd a Parlamentben előadták. A legjobb diákok a Nemzetközi Ifjúsági Ökoparlament ülésein képviselték Magyarországot.

GLOBE Nemzetközi Környezeti Nevelési Program

(Global Learning and Observation to Benefit the Environment)

A szervezet célkitűzései: „Segítse elő a környezet iránti érzékenység növekedését, működjön közre a Föld tudományos megértésében, minden diáknak segítsen abban, hogy a természettudományokban és a matematikában magasabb szintet érjen el.” A program keretében a tanulók meghatározott útmutatások szerint végeznek környezeti méréseket, megfigyeléseket. Az eredményeket és tapasztalatokat – a számítógépes feldolgozás után – a hazai és a nemzetközi központokban tárolják. Iskolánk 2004-ban kapcsolódott be a mérésekbe. Naponta küldünk meteorológiai megfigyelési adatokat, ezen kívül különböző táborokban ismerkednek meg a gyerekek víz- és talajvizsgálási módszerekkel.

Klíma-fogadás

A projekt keretében a Magyar Természetvédők Szövetsége (MTvSz) szervezésében három iskola diákjai 2006. szeptember 22-én fogadást kötöttek a környezetvédelmi miniszterrel. Ennek tartalma, hogy az iskolák a tanév végéig nyolc százalékkal csökkentik üvegházgáz-kibocsátásukat. Ehhez különböző energiatakarékossági és energia hatékonyságot növelő feladatokat kellett elvégezni.

Philips-program

A program egy olyan gyakorlati kutatás (small size research project), amely a hazai

oktatási intézmények energia hatékonyságának fejlesztését tűzi ki célul a Philips fényforrások felszerelésének és működtetésének mérésével és kiértékelésével. A projekt elindításakor felszerelt Philips márkájú világítástechnikai berendezések illetve a hagyományos berendezések energia fogyasztását mérték két hazai oktatási intézményében, majd azokat összehasonlították az energia felhasználás hatékonysága, a megbízhatóság, az egészségügyi hatások, a szín alapján. A gyerekek rendszeresen leolvasták a mért adatokat.

Föld napja 2004, 2005, 2007

Egyes jeles napok alkalmából a rajz és művészettörténet tanárok vezetésével az épület „jelmezbe” öltözött. A dekoráció hetekig, néha hónapokig megmaradt. 2004-ben: tablók a Föld életével kapcsolatos szövegekkel, képekkel, elrendezésében az épület szintjeit kihasználva a kezdetektől napjainkig. 2005-ben: tablók szövegekkel, képekkel a nem-euklideszi geometriákkal foglalkozó matematikusokról, tudósokról. A Világegyetem tere görbült tér, nem euklideszi, így kapcsolódott ez a téma a Föld bolygóhoz. Ez valójában az előző évi bemutatók folytatása, kiegészítése volt. 2007-ben: képek a Föld napjához kapcsolódóan az épület különböző pontjaihoz tervezve. Illúziókeltő festések: mintha belátnánk egy, a falon vagy egy oszlopon nyíló ajtón, festett boltívek ajtók felett. Állatalakok körvonalaik mentén kivágva.

Ebben az évben az iskolában egy természettudományi vetélkedőt is megrendeztünk. A 7-11. évfolyam tanulói közül háromfős csapatok alakultak, melyeknek kreatív, kísérleti feladatokat kellett megoldaniuk a környezet- és természetvédelem témakörben.

Víz világnapja 2006

2006. március 22-én az ESZTER program keretében az iskolában sok, az ivóvízzel, a vízzel kapcsolatos tanóra volt. Ezzel párhuzamosan az egész iskola a diákok által készített „víz jelmezbe” öltözött kifejezve, hogy a víz nem csak a természettudomány, hanem a művészetek témája is. Ennek része volt a gyerekek méréseiből készült poszterkiállítás is. Minden tanár és diák hallhatta az iskolarádióban elhangzott gondolatokat, amelyek – zenei aláfestéssel – arra hívták fel a figyelmet, hogy az emberiség nem létezhetne víz nélkül. Ebben az évben tavasszal iskolánk 8. a és 8. c osztályos tanulóiból álló csapata megnyerte a Fővárosi Vízművek „Legjobb a vízben” című országos vetélkedősorozatát. A döntő március 22-én a Fővárosi Állatkertben volt.

Tanítás, tanulás

Az iskola pedagógiai programjában megjelenik a környezeti nevelés. A pedagógiai program 2007-es felülvizsgálatakor a nevelési programba, valamint az egyes tantárgyak helyi tantervébe beleillesztettük a NAT-ban megadott kulcskompetenciákat, valamint az egyes tantárgyak speciális kompetenciafejlesztési területeit. Ezeknek a fejlesztése egyben a környezeti nevelés során alkalmazott kompetenciák fejlesztése is. A

munkacsoport tagjai áttekintették, hogy a saját tantárgyukban miként jelennek meg a környezeti tartalmak. Ennek az alapja a „Környezeti nevelés a középiskolában” című egyetemi jegyzetben található táblázat volt. A természettudományos tantárgyakat kiegészítette az angol munkaközösség által összeállított tematika. Az iskolában félévenként 8-10 környezettan tanár szakos hallgató végzi iskolai gyakorlatát. Ez azt jelenti, hogy félévente 45-50 kimondottan környezeti témájú tanóra van. Folyamatosan nyomon követjük, hogy az egyes osztályokban melyik jelölt milyen témában tart órát, hogy ne legyenek átfedések.

Személyi feltételek, belső kapcsolatok

2005. szeptember 19-én megalakult az iskolai környezeti nevelési munkacsoport. A szűken vett munkacsoport tagjai a biológia, a fizika, a földrajz és a kémia munkaközösség tanárai, rajtuk kívül rajz-, idegen nyelv- és testnevelés szakos kollegák is. Jelenleg 14 fős a csoport. Egy-egy feladatra, egy-egy program megvalósítására szívesen kapcsolódnak be a közös tevékenységbe más kollegák is. A munkacsoport minden félév elején megbeszéli a legfontosabb teendőket, szétosztja a feladatokat, a tanév végén pedig a nyári ökotábor programját rögzíti. A diákönkormányzatnak 2005. szeptembere óta van környezetvédelmi felelőse. Az iskolai diákönkormányzaton belül a 2006/2007-es tanévben kialakult egy kis csapat, melynek tagjai tudatosan foglalkoztak környezeti kérdésekkel, felméréseket végeztek. 2007. szeptemberében megalakult a „zöld dök.” Az iskola egyik igazgatóhelyettese elvégezte a „Vezetőképzés az ökoiskolák vezetői számára – a fenntarthatóság pedagógiájának menedzselése” továbbképzést. Az egész nevelőtestületre kiterjedő belső továbbképzés a drogprevenció és a kompetenciaalapú oktatás témakörében volt.

Társadalmi kapcsolatok

A diákok a Civitas Egyesület által szervezett verseny keretében kidolgozták a Trefort utca rehabilitációjának tervét, melyet bemutattak a kerület polgármesterének is. A programhoz az elvi támogatást megkapták, de kivitelezésére a kerület anyagi helyzete miatt egyelőre nem kerülhet sor.

Fizikai környezet

Az iskola folyosóira lassanként dísznövényeket telepítettünk. Az iskola egyik rajz és művészettörténet szakos tanárának tervei alapján a harmadik emeleti folyosót színes festéssel barátságosabbá tettük. Az épületben több helyen állandóan láthatók a Föld napjára készített dekorációk. Az újonnan telepített udvari kerékpártárolót többen használják. A diákönkormányzat szabadtéri pingpongasztalt vett. A 2006-ban épült új termék ablakai hőszigetelők. Az új (magyar szakos) tanári szoba kellemes, hangulatos helyet biztosít az iskolai munkához. Több osztály (pl. szobanövények telepítésével, ápolásával) valósítja meg az ökoiskola arculatba illő teremdekorációt is.

Az iskola működtetése

Az alábbi területeken léptünk előre a környezettudatos működtetésben. A vízórát napenként leolvassuk az esetleg bekövetkező meghibásodások gyors felderítésére. Egyes radiátorok mögé hőtükröt tettek a diákok a hőveszteség csökkentésére. Új számítógép beszerzéseknél kis fogyasztású LCD monitorokat állítunk üzembe. Az új épületrészben fa ablakok vannak vízbázisú festékkel bevonva, 4-12-4 mm hőszigetelt üvegezéssel. Hat tanteremet felszereltünk korszerű, energiatakarékos, fényérzékelős kapcsolókkal és világítótestekkel. A fénymásolóban nem fehérített papírt használunk.

2004 és 2006 között készült egy általános szülői, tanulói és tanári elégedettségi vizsgálat, utána egy intézkedési terv, majd 2007-ban annak felülvizsgálata. A környezeti nevelés területét érintően a szülők a tábороkról, tanórán kívüli programokról igényeltek folyamatos és részletes tájékoztatást, valamint az iskolai környezet javítását és az iskolabüfé választékának bővítését kérték. A tájékoztatás jelentősen javult az iskolai honlap fejlesztésével. A környezet javításában kiemelkedő az épület harmadik emeletének „emberbarát” kifestése. Az iskolabüfé – napjainkban is elég egészségesnek mondható – kínálatában, működésében akkor várható alapvető változás, ha a 2008. januárjában beadott KMOP pályázaton nyer az iskola. A diákok azt jelezték, hogy az iskolai környezet állapotát jelentősen javítani kellene. Elindultak a megbeszélések, hogy miként tudnak ebben a diákok és a tanárok együtt dolgozni. A tanári vizsgálat értékeléséből – az ökoiskolai programhoz kapcsolódva – az derült ki, hogy az információáramlás területén voltak hiányosságok. A belső levelezési rendszer kialakítása és működtetése, az információs főlórák, valamint a honlap fejlesztése azt szolgálják, hogy az információ mindenkinek megfelelő módon és időben eljusson.

Schróth Ágnes
igazgatóhelyettes

